

Vítězkou 32. ročníku Ceny Jiřího Ortena se stala Anna Cima

Letošní 32. ročník Ceny Jiřího Ortena zná svou vítězku – je jí japanoložka Anna Cima, která odbornou porotu zaujala svou knihou o japonském snu *Probudím se na Šibuji*. Z 22 přihlášených titulů nominovala odborná porota jmenovaná Svazem českých knihkupců a nakladatelů v letošním ročníku do užšího výběru tři knihy: debutový román Anny Cimy *Probudím se na Šibuji*, knihu pro děti autora Vojtěcha Matochy s názvem *Prašina* a básnickou sbírku *Reál* básníka Jana Škroba. Z těchto tří nominací byl vybrán a vyhlášen 9. května na slavnostním podvečeru v rámci knižního veletrhu Svět knihy Praha laureát Ceny Jiřího Ortena 2019. Za vítězku, která studijně dlouhodobě pobývá v Japonsku, ocenění převzala ředitelka nakladatelství Paseka, Anna Rezková Horáčková. Vyhlášením provedli herci holešovického divadla Radar.

Vítězku vybrala odborná porota ve složení: literární teoretik **Petr A. Bílek**, překladatel a básník **Ondřej Hanus**, spisovatelka a překladatelka **Pavla Horáková**, literární publicista **Josef Chuchma** a literární historik a básník **Michal Jareš**. Předsedou poroty se stal **Josef Chuchma**. Vítězná kniha *Probudím se na Šibuji* porotu zaujala, protože se dle jejího názoru jednalo o „komplexní román s přesahem mimo českou kotlinu, ale také s dynamickým propojením několika žánrů“. Členové odborné poroty představili jednotlivé knihy krátkými posudky: laudatio na *Probudím se na Šibuji* přednesl P. A. Bílek, na román *Prašina* J. Chuchma a na sbírku *Reál* M. Jareš.

Cena Jiřího Ortena 2019 je udělována s podporou **Ministerstva kultury ČR**, partnerem je **Magistrát hl. města Prahy**, jehož zástupce, radní pro kulturu **MgA. Hana Třeštíková** předala vítězce, zastoupené nakladatelem, šek na 50 000 Kč. Měsíční tvůrčí residenci v Paříži zajištěnou **Českým literárním centrem** předal jeho ředitel **Ondřej Buddeus Janu Škrobovi**.

Anna Cima: Probudím se na Šibuji (Paseka)

ANOTACE:

Když se sedmnáctiletá Jana dostane do vysněného Tokia, nejrady by zde zůstala navždy. Záhy se přesvědčí o tom, jak nedožité následky může takové přání mít. Ocitne se totiž uzavřená v magickém kruhu rušné čtvrti Šibuja. Zatímco mladší podoba Jany bloudí městem, zažívá podivuhodné situace a hledá cestu domů, čtyřicetiletá Jana v Praze studuje japanologii, usiluje o stipendium do Tokia a společně se starším spolužákem si láme hlavu nad překladem japonské povídky. Osud jejího autora, donedávna zapomenutého spisovatele Kawašity, bude mít na vývoj událostí větší vliv, než by kdy obě Jany čekaly...

Anna Cima se narodila v roce 1991 v Praze, vystudovala obor japonská studia na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V současnosti žije v Japonsku, kde se zabývá studiem poválečné japonské literatury. Kromě psaní se věnuje kresbě a hudbě. Román *Probudím se na Šibuji* je její prvotina.

Krátký rozhovor s Annou Cimou

Do jaké míry je vaše kniha autobiografická?

Knihy je autobiografická částečně. Stejně tak jako vypravěčka románu Jana i já studuji na vysoké škole japanologii. Takže pasáže odehrávající se na univerzitní půdě jsou do určité míry inspirované mými skutečnými zážitky. Rovněž jsem hodně čerpala ze svého prvního pobytu v Japonsku před deseti lety. Jinak se ale jedná o fikci.

Jak dlouho kniha vznikala, v jakém období jste ji psala?

Román jsem psala několik let. Chtěla jsem napsat příběh, který by se týkal oboru, který studuji – konkrétně japonské literatury. Začala jsem ho psát na magisterském studiu.

Jak náročné pro vás bylo přiblížit japonskou kulturu českým čtenářům, z nichž většina z nich ji vnímá jen velmi zjednodušeně?

Japonská kultura našťastí Čechům není zcela neznámá. V České republice žije mnoho milovníků Japonska, ať se již jedná o fanoušky japonské populární kultury anebo například filmu. Já jsem během psaní musela zvažovat, kolik z informací z japonské literatury je český čtenář ještě schopen pobrat tak, aby nebyl zahlcen. Zároveň jsem se snažila uvádět na pravou míru některé zažité stereotypy a ukázat Japonsko hlubší, než jak si ho běžně představujeme.

Když slavný francouzský sémiotik Roland Barthes navštívil v roce 1966 Japonsko, přinesl mu tento výlet zážitek podobný satori. Pobyt v zemi, jejímuž jazyku nerozuměl, jej zcela vymanil z dosavadního přesvědčení, že rozumění je založené na schopnosti formulovat významy jednotlivostí, hierarchizované pak i do významů celků. Barthes navštívil Japonsko ještě dvakrát a v roce 1970 sepsal knihu *Říše znaků*, v níž oslavil svůj pobyt v Japonsku jako v prostoru zbaveném významu a povinnosti vyslovovat smysluplná tvrzení.

Kdy a kolikrát navštívila Japonsko Anna Cima, netuším. A nemyslím, že by bylo podstatné řešit, nakolik vlastně je její debutový román *Probudím se na Šibuji* autobiografický. Jako důležitější mi přijde, že obraz Japonska v románu *Probudím se na Šibuji* nabízí podobné procitnutí, jakého se dostalo Rolandu Barthesovi. Proč? Česká próza se už po desetiletí vyznačuje provinčností. Zajímáme se jen o dění v české kotlině, neustále se znovu a znovu zanořujeme do vlastní minulosti a když už některý autor pošle své postavy do světa, je tento cizí svět jen místem, který má postavu patřičně předělat a vrátit ji domů jinou a lepší, jako v Tylově dramatické báchorce *Strakonický dudák*. „Český román o japonském snu“, jak zní hezky vymyšlený nakladatelský slogan, je naopak románem o schopnosti poznávat to, co se jeví jako cizí a co cizí vskutku je a bude. Přisvojením si tu cizost neodstraníme. Cizí je už rozdvojení hlavní hrdinky, jejíž jedno já se v Praze potýká s překladem záhadné povídky a druhé já si v tokijské čtvrti Šibuja uvědomuje jinakost japonské kultury i životního stylu. Cizí je i žánr univerzitního románu, který se na rozdíl od románu gymnaziálních let nikdy v českém kontextu pořádně neujal. A cizí našemu úzu je i neustálý pohyb od realističnosti k fantazijní imaginaci a zase zpět. Právě ono neustálé plynulé přecházení, vynořování a opětovné mizení, je tím, co dynamizuje děj rozprostřený na tři sta stránek. Chvilí čteme dívčí deníček, chvíli cestopis, chvíli popularizační uvedení do dějin japonské literatury. Japonsko se tu – podobně jako u Rolanda Barthesa – jeví jako země kultury náznaku, tedy provizorního tahu štětcem, který může být kdykoli pozměněn. V centru stojí samotný proces psaní a jeho kouzelná síla, a nikoli požadavky realističnosti či uvěřitelnosti.

Anna Cima vstoupila do české literatury odjinud. Jako by neznala zde respektované standardy a normy psaní. Píše živelně a intuitivně, protože ji zjevně vytváření provizorních vypravěčských tahů štětcem baví. Výsledkem je pak radostně hravý a lehkostí čišící román. S tímto přístupem je dobře představitelné, že možná zůstane jen u něj, že se nepodvolí rutině psát a vydávat v co nejrychlejším sledu. I kdyby šlo o takto ojedinělý výlet na pole prózy, jeho smysl a přínos je zjevný. Tam, kde většina české prózy podléhá vábení podnikat ego tripy, na nichž nám nabízejí ponor do nitra do sebe zahleděného jedinice, který buď vzpomíná na dětství a mládí, anebo bonmoticky komentuje okolní svět, nabídl román *Probudím se na Šibuji* exkurzi po světě mimo nitro, po světě, jehož jiná a zdánlivě divná pravidla respektuje. Ať už je to svět humanitního akademického bádání, anebo svět japonské kultury a životního stylu. Proto tomuto románu bude Cena Jiřího Ortena slušet.

Petr A. Bílek